

विवरण संकलन गर्दा आवेदक, रुजु अधिकारी तथा विवरण दर्ता अपरेटरहरूको प्रत्यक्षरूपमा जिम्मेवारी तथा संलग्नता रहने यस कार्यमा देहाय बमोजिमका चरणहरू हुन्छन् ।

•

- १. आवेदकद्वारा दरखास्त दिने कार्य: राष्ट्रिय परिचयपत्रको लागि तोकिएको दरखास्त ढाँचा/फाराम दुई किसिमले भर्न सकिन्छ ।

•

- १. हातले फाराम भरी बुझाउने: यस कार्यका लागि विभागले नागरिकहरूलाई दरखास्तको लागि चाहिने फाराम उपलब्ध गराउँछ । नागरिकहरूले सो फाराममा आफ्ना व्यक्तिगत विवरणहरू भरी रुजु अधिकारी समक्ष पेश गर्नु पर्छ। आफ्नो फाराम आफैले भर्न नसक्ने व्यक्तिहरूको लागि भने फाराम भर्न सहयोग गर्ने कर्मचारी मार्फत भराउन सकिन्छ तर पनि भरिएका विवरणहरू "मैले माथि उल्लेख गरेको व्यहोरा साँचो हो। झुट्टा ठहरे कानून बमोजिम सहुँला बुझाउँला" भनी आवेदकले दस्तखत सहिछाप समेत गर्नु पर्दछ। यसरी राष्ट्रिय परिचयपत्र लिने व्यक्ति कानूनीरूपमा भागीदार हुन्छ ।
 - २. अनलाइन फाराम भर्ने: यस विधि इन्टरनेटको प्रयोगमा आधारित छ । नागरिकहरूले enrollment.donidcr.gov.np वेभसाइटमा गई राष्ट्रिय परिचयपत्रका लागि आफ्नो जनसांख्यिक विवरण प्रविष्ट गरी जैविक विवरणको लागि जिल्ला प्रशासन कार्यालय वा अभियान सञ्चालन भैरहेका जिल्लाहरूको हकमा नजिकैको घुम्ती विवरण दर्ता इकाईमा गएर विवरण दर्ता गर्न सकिन्छ । यस विधिअनुसार भर्नुपर्ने वैयक्तिक विवरणहरू भरी सकेपछि व्यक्तिको प्रणालीबाट Application ID वा QR Code उपलब्ध हुन्छ । अनलाइन फाराम भरिसके पछि जारी भएको Application ID वा QR Code सहितको Receipt को Print लिएर जैविक विवरणको लागि नजिकैको राष्ट्रिय परिचयपत्र ईकाईमा जानु पर्दछ ।
- २. रुजु अधिकारीद्वारा आवश्यक कागजात हेरी फाराममा तोक लगाउने कार्य: रुजु अधिकारीले आवेदकद्वारा दरखास्त फाराम वा Application ID वा QR Code सहितको Receipt ल्याएकोमा भरिएका विवरणहरू ठीक छन्/छैनन् वा नागरिकता प्रमाणपत्र दुरुस्त छ/छैन वा अष्पष्ट, च्यालिएको छ कि? हेर्ने र भएको पाइएमा नयाँ प्रतिलिपि लिन भन्ने, सो मा उल्लिखित जन्ममिति नेपाली/अंग्रेजी दुवै प्रष्ट उल्लेख छ/छैन वा पति, पत्नीको नाम उल्लेख छ/छैन वा बसाँइ सरी आएर नागरिकता भन्दा फरक ठेगाना छ कि? जस्ता विषयहरूमा चेकजाँच गर्नु पर्दछ । सो अनुसार नभएमा आवश्यक पुष्ट्याँइका कागजात समेत पेश गरे पछिमात्र अन्य प्रकृया अगाडि बढाउनु पर्दछ । तर फाराममा भरेका विवरण तथा आवश्यक कागजात ठीक पाइएमा रुजु अधिकारीले तोक लगाइ अपरेटरकोमा

विवरण प्रविष्ट (Entry) गर्न पठाउनु पर्दछ । निवेदन फाराममा रुजु अधिकारीले प्रमाणित गर्न वा तोक लगाउन नसकिने अर्था भएमा विवरण प्रविष्ट गरेपछि निस्काशन हुने Confirmation Page मा रुजु अधिकारीले प्रमाणीत गर्नु पर्दछ ।

- ३. अपरेटरद्वारा विवरण प्रविष्ट गर्ने कार्य: रुजु अधिकारीबाट तोक लागी सके पश्चात् अपरेटरले व्यक्तिको विभागबाट उपलब्ध गराइएको निवेदनको हकमा निवेदनमा उल्लेख भएका जनसांख्यिक विवरणहरू प्रविष्ट गरि र अनलाईनबाट निवेदन दिनेको हकमा विवरण रुजु गरी जैविक विवरण संकलन (Capture) गर्छ । निजको जैविक विवरण समेत लिईसके पश्चात् Generate हुने Confirmation Page प्रिन्ट गरी सबै विवरण जाँच गर्न आवेदकलाई दिइन्छ । विवरण प्रविष्टीमा कुनै त्रुटि पाइएमा Confirmation Page मा सच्याइ सो विवरण प्रणालीमा समेत सच्याइ पुनः Confirmation Page प्रिन्ट गर्ने र आवेदकलाई सो पेजमा उल्लिखित विवरण ठीक छन् भनी दस्तखत छाप गराउने र उक्त Confirmation Page लिई रुजु अधिकारी कहाँ पठाउनु पर्दछ । रुजु अधिकारीबाट प्रमाणित भए पछि अपरेटरले समेत दस्तखत गरी सो पेज निवेदकलाई दिनु पर्दछ ।

परिचय

मिति २०७५/०६/२८ मा स्थापित यस राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जीकरण विभागले पहिलो कानुनी अधिकार स्थापना गर्ने “व्यक्तिगत घटनादर्ता” कार्य साथै नेपाल सरकारका अत्यन्त लोकप्रिय दुई ठूला कार्यक्रमहरू; सामाजिक सुरक्षा अन्तर्गत “नगद प्रवाह” र व्यक्तिहरूको डिजिटल पहिचान (Digital Identity) स्थापना गर्ने बहुउपयोगी “राष्ट्रिय परिचयपत्र” वितरण कार्यको जिम्मेवारी सम्हाल्दै आएको छ । नागरिकहरूको पहिचान र हितमा सञ्चालित तिनवटै कार्यक्रमहरू कुनै न कुनै रूपमा अन्तरसम्बन्धित छन् र हाल प्रविधिमा पनि आधारित छन् । यसकारण आ-आफ्नै किसिमले सञ्चालन भईआएका तीनवटा कार्यक्रमहरू विभागको स्थापना सँगै एउटै छातामुनी सञ्चालित छ ।

राष्ट्रिय परिचयपत्र

“राष्ट्रिय परिचयपत्र” व्यक्तिका परिचय प्रमाणिकरणको डिजिटल समाधान (digital solution) हो । डिजिटल विशेषता रहेकाले अहिलेको आधुनिक युगमा यसलाई सार्वजनिक सेवासँग अन्तरसम्बन्धित गराई विविध कामका लागि प्रयोगमा ल्याउन सकिने हुनाले यसको अत्यन्त महत्त्व रहेको छ । यसलाई सफलतापूर्वक आफ्नो देशमा लागू गराउने धेरै देशहरूको नीति रहेको छ भने कतिपय देशमा यसको सफल प्रयोग समेत भैरहेको छ । विना भेदभाव सबै नागरिकहरूले यस्तो डिजिटल परिचयपत्र प्राप्त गर्नु भनेको राष्ट्रिय समावेशीकरणलाई समेत टेवा पुऱ्याउनु हो । नेपाल सरकारले २०६६/०६७ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र बजेट वक्तव्यमार्फत सबै

नेपाली नागरिकलाई राष्ट्रिय परिचयपत्रको रूपमा निर्वाचनमा समेत प्रयोग गर्न सकिने गरी फोटो सहितको बायोमेट्रिक स्मार्ट कार्डको प्रयोग गर्ने व्यवस्था गरिनेछ र यससम्बन्धी व्यवस्था कार्यान्वयनका लागि एउटा छुट्टै केन्द्रीय निकाय खडा गरिनेछ भनी घोषणा अनुसार नेपाल सरकारको मिति २०६७/०३/१६ को निर्णयानुसार गृहमन्त्रालय अन्तर्गत विभागस्तरको केन्द्रीय निकायको रूपमा मिति २०६७/०४/०१ मा राष्ट्रिय परिचयपत्र व्यवस्थापन केन्द्र (National ID Management Center) को स्थापना भएको हो र पछि मिति २०७५/०६/२८ मा उक्त केन्द्र र संघिय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय मातहत रहेको केन्द्रीय पञ्जीकरण विभागलाई एकिकृत गरी राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जीकरण विभाग स्थापना गर्ने निर्णय भए अनुसार राष्ट्रिय परिचयपत्रको काम समेत यसै विभागबाट हुदै आएको छ ।

राष्ट्रिय परिचयपत्र कार्यक्रमलाई प्रकृयागतरूपमा अघि बढाउन “**राष्ट्रिय परिचयपत्र व्यवस्थापनको रणनीतिक योजना २०७५**”, “राष्ट्रिय परिचयपत्र वितरणका लागि नेपाली नागरिकता प्राप्त व्यक्तिको विवरण दर्ता तथा राष्ट्रिय परिचयपत्र वितरणसम्बन्धी कार्यविधि, २०७५”, मन्त्रिपरिषद् र मन्त्रालयस्तरीय विभिन्न निर्णयहरूलाई आधार लिई आएकोमा मिति २०७६।१०।२८ मा राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जीकरण ऐन जारी भएपछि यसको लागि कानूनी आधार निर्माण भएको छ । आ.व.२०७५/०७६ मा पाँचथर जिल्लाका नागरिकहरू तथा सिंहदरबार परिसरका कर्मचारीहरूलाई राष्ट्रिय परिचयपत्र वितरण गरी राष्ट्रिय परिचयपत्रको सफल परीक्षण भइसकेको छ । पाँचथर जिल्लामा माननीय गृहमन्त्री राम बहादुर थापाज्यूबाट १०१ वर्षीय जेष्ठ नागरिक भगवती देवी भण्डारीलाई औपचारिक रूपमा राष्ट्रिय परिचयपत्र प्रदान गरी यसको वितरण शुरु भएको हो । पाँचथर जिल्लामा वितरण पश्चात् नेपाल सरकारले देशभर विस्तार गर्ने गरी कार्यक्रम अघि बढाइसकेको छ । सरकारको प्राथमिकता भित्र परेको यस कार्यक्रम, आ.व. २०७७/०७८ मा राष्ट्रिय परिचयपत्रको लागि १ करोड नागरिकको विवरण संकलन लक्ष्य लिइएको छ ।

राष्ट्रिय परिचयपत्र कार्यक्रम लागू गराउने सन्दर्भमा विभागबाट देहाय बमोजिमका कार्यहरू भइरहेका छन् ।

१ . प्रश्न:

हाल जन्म र मृत्यु दर्ता हुने नेपाली नियोगहरू कुन कुन हुन?

•

○ उत्तर:

- नेपाली राजदूतावास, बेजिङ्ग, चिन,
- नेपाली राजदूतावास, टोकियो, जापान,
- नेपाली राजदूतावास, पेरिस, फ्रान्स,
- नेपाली राजदूतावास, दोहा, कतार,
- नेपाली राजदूतावास, मड्रिड, स्पेन,
- नेपाली राजदूतावास, लण्डन, यु. के.,
- नेपाली राजदूतावास, क्यानबेरा, अस्ट्रेलिया,
- नेपाली राजदूतावास, वासिङ्गटन डिसि, अमेरिका,
- नेपाली राजदूतावास, बर्लिन, जर्मनी,
- नेपाली राजदूतावास, क्वालालम्पुर, मलेसिया,
- नेपाली राजदूतावास, रियाद, साउदिअरेबिया,
- नेपाली राजदूतावास, सिवल, दक्षिण कोरिया,
- नेपाली राजदूतावास, अबुधाबी, युनाईटेड अरब ईमिरेट्स,
- नेपाली राजदूतावास, बैंकक, थाईल्याण्ड र
- नेपाली राजदूतावास, ओटवा, क्यानडा

क्रमशः अन्य नियोगहरूमा बिस्तार गरिनेछ ।

२ . प्रश्न:

कुन-कुन घटना नेपाली नियोग मार्फत दर्ता हुन्छन्?

-

- उत्तर:

हाल नेपाली नियोग मार्फत जन्म दर्ता र मृत्यु दर्ताको शुरुवात गरिएको छ।

३ . प्रश्न:

कसको घटना दर्ता हुन्छ?

-

- उत्तर:

सम्बन्धित देशमा रहेका नेपाली बाबु आमाबाट जन्म भएका बच्चा र सम्बन्धित देशमा मृत्यु भएका नेपाली नागरिककोमात्र घटना दर्ता हुन्छ ।

४ . प्रश्न:

घटना दर्ताको सूचना कसले दिने?

-

- उत्तर:

जन्मको हकमा सम्बन्धित देशमा रहेका बच्चाको बाबु वा आमा वा परिवारको १८ वर्ष उमेर पुगेको व्यक्तिले, मृत्युको हकमा बाबु, आमा, पति, पत्नी, छोरा वा छोरीले वा निजहरूको अनुपस्थितिमा परिवारको १८ वर्ष उमेर पुगेको व्यक्तिले ।

५ . प्रश्न:

घटना दर्ताको सूचना कसरी दिने?

-

- उत्तर:

कानुनी रूपमा सूचना दिन योग्य व्यक्ति स्वयं तोकिएको नेपाली नियोगमा उपस्थित भएर वा अनलाईन पोर्टल <https://public.donidcr.gov.np/> मार्फत (अनलाईन पोर्टलको लिङ्क विभागको वेबसाइट <https://donidcr.gov.np> बाट पनि प्राप्त गर्न सकिनेछ ।)

६ . प्रश्न:

नेपालमा दर्ता भएका घटना दर्ताको नेपाली नियोगबाट संशोधन वा प्रातिलिपि निकाल्न सकिन्छ?

-

- उत्तर:

हाल लाई यो सुविधा उपलब्ध छैन। सम्बन्धित नियोगमा दर्ता भएका घटना दर्ताको मात्र संशोधन वा प्रतिलिपि निकाल्न सकिने व्यवस्था रहेको छ।

७ . प्रश्न:

जन्म र मृत्युको सूचना फाराम कहाँबाट प्राप्त गर्न सकिन्छ?

•

○ उत्तर:

विभागको वेबसाईट <https://donidcr.gov.np/Download/News?id=5&Did=2> वा सम्बन्धित नियोगको वेबसाईटबाट प्राप्त गर्न सकिनेछ।

८ . प्रश्न:

घटना दर्ताको प्रमाणपत्र कसरी प्राप्त गर्न सकिन्छ?

•

○ उत्तर:

- अनलाईन सूचना फाराम भरी संलग्न गर्नुपर्ने कागजातको सक्कल प्रति सहित सूचक नेपाली नियोगमा उपस्थित हुनु पर्नेछ र नेपाली नियोग स्थित स्थानीय पञ्जिकाधिकारिले आवश्यक विवरण रुजु गरी प्रमाणपत्र उपलब्ध गराउनेछन्।
- अनलाईन मार्फत सूचना फाराम भर्ने असमर्थ भएमा संलग्न गर्नुपर्ने कागजात र सूचना फारामको सक्कल प्रति सहित नेपाली नियोगमा उपस्थित भई प्राप्त गर्न सकिनेछ।

९ . प्रश्न:

संलग्न गर्नुपर्ने कागजातहरू के के हुन?

•

○ उत्तर:

जन्म दर्ता

- बाबु वा आमाको नागरिकता वा राहादानी प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि,
- स्वास्थ्य संस्था/ अस्पतालमा जन्म भएको भए उक्त संस्थाबाट जारी प्रमाण,
- घरमा जन्म भएको भए पहिलो खोप दिएको प्रमाण र
- जन्मको सूचना फाराम ।

मृत्यु दर्ता

- मृतकको नागरिकता वा राहादानी प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि (बनेको भएमा),
- सूचकको नागरिकता प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि,
- स्वास्थ्य संस्था/अस्पतालमा मृत्यु भएको भए उक्त संस्थाबाट जारी मृत्यु प्रमाण र
- मृत्यु दर्ताको सूचना फाराम ।

१० . प्रश्न:

घटना दर्ता गर्दा शुल्क तिर्नु पर्दछ?

•

○ उत्तर:

घटना घटेको ३५ दिन भित्र दर्ता गर्दा कुनै पनि शुल्क तिर्नु पर्दैन । ३५ दिन भन्दा ढीला हुन गएमा २५ अमेरिकी डलर वा सो बराबरको स्थानीय मुद्रा बिलम्ब शुल्कबापत तिर्नुपर्ने हुन्छ।

११ . प्रश्न:

संशोधन वा प्रतिलिपिको शुल्क लाग्छ वा लाग्दैन?

-

- उत्तर:

राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जीकरण नियमावली, २०७७ को अनुसूची-३ बमोजिम ३० अमेरिकी डलर वा सो बराबरको स्थानीय मुद्रा बराबर शुल्क लाग्दछ।

१२ . प्रश्न:

नेपाली नियोगमा दर्ता भएको व्यक्तिगत घटना दर्ता पुनः नेपालमा दर्ता गर्नु पर्दछ ?

-

- उत्तर:

एक पटक नेपाली नियोगमा दर्ता भएको घटना दर्ता पुनः नेपालमा दर्ता गर्नु पर्दैन ।

१ . प्रश्न:

सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम भनेको के हो ?

•

○ उत्तर:

निश्चित उमेर समूहका जेष्ठ नागरिक, एकल महिला, आर्थिक रूपले विपन्न, अशक्त र असहाय, अपांगता भएका, बालबालिका, आफ्नो हेरचाह आफैं गर्न नसक्ने तथा लोपोन्मुख जातिका नागरिकको जीवनयापनमा आइपर्ने सम्भावित जोखिम न्यूनीकरण गर्न तथा उपभोगमा सहयोग पुर्याउने उद्देश्यले नेपाल सरकारबाट सञ्चालित गैर योगदानमुलक कार्यक्रम नै सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम हो ।

२ . प्रश्न:

सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमका योग्य लाभग्राहीहरु को को हुन्छन् र भत्ता दर कति छ ?

•

○ उत्तर:

सामाजिक सुरक्षा (पहिलो संशोधन) ऐन, २०७९ मा उल्लेख भए अनुसार सामाजिक सुरक्षा भत्ता कार्यक्रमका लाभग्राही तथा भत्ता दर देहाय अनुसार रहेको छ।

क्र.सं.	लाभान्वित वर्ग	भत्ता प्राप्त गर्न योग्य उमेर र अवस्था	मासिक रकम रु.
१.	ज्येष्ठ नागरिक	ज्येष्ठ नागरिक (६८ वर्ष उमेर पुगेका)	४०००
२.	अन्य ज्येष्ठ नागरिक दलित नागरिक	६० वर्ष उमेर पुगेका साविक कर्णालीका जिल्लाहरूका नागरिक, ६० वर्ष उमेर पुगेका देशभरिका दलित नागरिक	२६६०
३.	एकल महिला	६० वर्ष उमेर पुगेका सम्बन्ध विच्छेद गरी अर्को विवाह नगरेका, न्यायिक पृथक्करण गरी बसेका महिला	२६६०
४.	विधवा	पतिको मृत्यु भएका जुनसुकै उमेरका महिला	२६६०
५.	पूर्ण अपाङ्गता भएका	सम्बन्धित निकायबाट "क"वर्ग अर्थात् रातो रंगको अपाङ्गता परिचय पत्र प्राप्त गरेका जुनसुकै उमेरका नागरिकहरू	३९९०
६.	अति अशक्त अपाङ्गता	सम्बन्धित निकायबाट "ख"वर्ग अर्थात् नीलो रंगको अपाङ्गता परिचय पत्र प्राप्त गरेका जुनसुकै उमेरका नागरिकहरू	२१२८
७.	लोपोन्मुख जाति	कुसुन्डा, राउटे, हायु, किसान, मेचे, वनकरिया, सुरेल, राजी, कसबाडिया (पत्थरकट्टा सुलकट कुशबधिया र कुचबधिया	३९९०
८.	बालबालिका	सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यविधि, २०७७ को अनुसूची (५) बमोजिम नेपाल सरकारले तोकेका क्षेत्र तथा जिल्ला र देशभरिका दलित परिवारका पाँच वर्ष उमेर ननाथेका एक आमाबाट जन्मिएका बढीमा दुई सन्तानलाई	५३२

३ . प्रश्न:

सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्न कहिले, कहाँ र कसरी निवेदन दिनुपर्छ ?

-

- उत्तर:

सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्न योग्य लाभग्राहीले जुनसुकै समयमा आफ्नो स्थायी बसोबास भएको वडा कार्यालयमा उपस्थित भई सामाजिक सुरक्षा (पहिलो संशोधन) ऐन, २०७९ को अनुसूची १ बमोजिमको तोकिएको ढाँचामा निवेदन दिनुपर्छ। यसरी निवेदन दिएका योग्य लाभग्राहीले निवेदन दिई निवेदक उपर छानविन भई प्रणालिमा प्रविष्ट भएको अर्को महिनाबाट भत्ता प्राप्त गर्न सक्दछन्।

४ . प्रश्न:

सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त हुन के के कागजपत्र पेश गर्नुपर्दछ ?

-

- उत्तर:

सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्न देहाय बमोजिमका कागजपत्र पेश गर्नुपर्दछः

लाभग्राहीको प्रकार	कागजपत्र
ज्येष्ठ नागरिक (६८ वर्ष उमेर पुगेका)	<ul style="list-style-type: none"> नेपाली नागरिकता प्रमाणपत्र तोकिएको ढाँचामा निवेदन
ज्येष्ठ नागरिक दलित र क्षेत्र तोकिएका (६० वर्ष उमेर पुगेका)	<ul style="list-style-type: none"> नेपाली नागरिकता प्रमाणपत्र तोकिएको ढाँचामा निवेदन
ज्येष्ठ नागरिक एकल महिला	<ul style="list-style-type: none"> नेपाली नागरिकता प्रमाणपत्र न्यायिक पृथकीकरण गरी बसेको हकमा न्यायिक पृथकीकरण भएको कागजात सम्बन्ध विच्छेद भएको हकमा सोको प्रमाणपत्र विवाह नगरेका महिलाको हकमा स्थानीय तहको सिफारिस
विधवा	<ul style="list-style-type: none"> नेपाली नागरिकता प्रमाणपत्र पतिको मृत्यु दर्ताको प्रमाणपत्र
पूर्ण अपाङ्गता भएका नागरिक	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय तहबाट जारी 'क' वर्गको अपाङ्ग परिचयपत्र (रातो कार्ड) १६ वर्ष पुगेको हकमा नेपाली नागरिकता प्रमाणपत्र नाबालकको हकमा जन्मदर्ता प्रमाणपत्र
अति अशक्त अपाङ्ग	<ul style="list-style-type: none"> स्थानीय तहबाट जारी 'ख' वर्गको अपाङ्ग परिचयपत्र (निलो कार्ड) १६ वर्ष पुगेको हकमा नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र नाबालकको हकमा जन्मदर्ता प्रमाणपत्र
लोपन्मुख जाति	<ul style="list-style-type: none"> नेपाली नागरिकता प्रमाणपत्र सामाजिक सुरक्षा ऐन, २०७५ को अनुसूची १ मा व्यवस्था भए अनुसारको जातजाती
बालपोषण भत्ता	<ul style="list-style-type: none"> जन्म दर्ताको प्रमाणपत्र बाबु वा आमाको नागरिकता प्रमाणपत्र बाबु वा आमा नभएमा संरक्षक वा स्याहर सुसार गर्ने व्यक्तिको नागरिकता

५ . प्रश्नः

सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणमा वडा कार्यालयले के के गर्नुपर्छ ?

•

○ उत्तर:

- निवेदन लिने र दर्ता गर्ने ।
- निवेदकको आवश्यक कागजात रुजु गर्ने ।
- प्रणालीमा नाम प्रविष्टी गर्ने ।
- लगत कट्टा गर्ने ।
- लाभग्राहीको गुनासो सम्बोधन गर्ने ।
- भत्ता वितरण अर्थात खातामा गए पश्चात नाम सार्वजनिक गर्नुपर्ने ।

६ . प्रश्न:

बैंक खाता खोल्न व्यक्ति उपस्थित हुनुपर्छ कि पर्दैन ?

•

○ उत्तर:

स्थानीय तहले योग्य लाभग्राहीको सूची अनलाईन प्रणालीमार्फत सम्बन्धित बैंकमा पठाएपछि उक्त बैङ्कले शून्य मौज्दातमा खाता खोली रकम जम्मा गर्छ । तर लाभग्राहीले पहिलो पटक भुक्तानी लिन जाँदा नागरिकता प्रमाण पत्र, फोटो लगायतका प्रमाण लिई स्वयं उपस्थित भई आफ्नो बैंक खाता सक्रिय गराउनुपर्छ ।

७ . प्रश्न:

बैंक खातामा जम्मा भएको सामाजिक सुरक्षा भत्ता रकम तत्काल निकाल्नु पर्छ ?

•

○ उत्तर:

लाभग्राहीले आफ्नो बैंक खातामा जम्मा भएको सामाजिक सुरक्षा भत्ता रकम आफ्नो अनुकूल समयमा निकाल्न सक्दछन् । बैंक खातामा जम्मा भएको रकममा अन्य बचत खाता सरह ब्याज समेत प्राप्त हुन्छ। एक आर्थिक वर्षमा एकपटक पनि कारोबार नभएमा सम्बन्धित स्थानीय तह र बैंकले खातावालाको अवस्था यकिन गर्नुपर्ने हुन्छ ।

८ . प्रश्न:

बैंकमा जम्मा भएको रकम जुन बैंकमा खाता छ त्यहिबाट मात्र झिक्न मिल्छ कि अरु शाखाबाट पनि झिक्न मिल्छ ?

•

○ उत्तर:

बैंकमा जम्मा भएको सामाजिक सुरक्षा भत्ता अन्य बचत जस्तै चेक बुक तथा एटिएम मार्फत बैंकको जुनसुकै शाखाबाट झिक्न सकिन्छ ।

९ . प्रश्न:

सामाजिक सुरक्षा भत्ता लाभग्राहीका लागि बैंकबाट के कस्ता सुविधा प्राप्त हुन्छ?

•

○ उत्तर:

लाभग्राहीको खाता रहेको बैंकले सम्बन्धित खातावालालाई नियमानुसार चेक, एटिएम, मोबाइल बैंकिङ तथा एसएमएस बैंकिङ सुविधा प्रदान गर्छ।

१० . प्रश्न:

पूर्ण अपाङ्गता तथा ९० वर्ष भन्दा माथिका ज्येष्ठ नागरिकले बैंक खाता मार्फत कसरी सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्न सक्छन् ?

•

○ उत्तर:

९० वर्ष माथिका जेष्ठ नागरिक, पूर्ण अपाङ्ग भएका व्यक्ति, आफ्नो हेरचाह आफैं गर्न नसक्ने लाभग्राहीको हकमा संरक्षक, माथवर वा स्याहार सुसार गर्ने व्यक्तिले निवेदन दिन सक्ने व्यवस्था छ। लाभग्राहीको अनुरोधमा संरक्षकको संयुक्त दस्तखतबाट संयुक्त खाता सञ्चालन गर्न र सो पनि सम्भव नभएका लाभग्राहीको हकमा संरक्षकको दस्तखतबाट मात्र पनि खाता सञ्चालन गरी भत्ता प्राप्त गर्न सकिन्छ ।

११ . प्रश्न:

लाभग्राहीको खातामा रकम जम्मा गरेपश्चात बाँकी भएको रकम नेपाल सरकारलाई फिर्ता गर्दा सम्बन्धित बैंकले ब्याज सहित फिर्ता गर्नुपर्छ कि पर्दैन?

•

○ उत्तर:

बैंकले लाभग्राहीको खातामा रकम जम्मा गरेपश्चात बाँकी भएको रकम व्याज सहित नेपाल सरकारको सञ्चित कोषमा फिर्ता गर्नुपर्छ।

१२ . प्रश्न:

सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण बारे स्थानीय तह र बैंक शाखाबीच समन्वय तथा सहजीकरण गर्नु परेमा कसरी गर्न सकिन्छ?

-

- उत्तर:

सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरणका लागि स्थानीय तह बैंकिङ्ग समस्या तथा समाधान समिति मार्फत सहजीकरण गर्न सकिन्छ। उक्त निकायबाट पनि समाधान हुन नसकेमा राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जीकरण विभागबाट सहजीकरण हुन्छ।

१३ . प्रश्न:

Forward Feed र Reverse Feed भनेको के हो?

-

- उत्तर:

स्थानीय तहले तयार गरेको भत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहीको सूचि Forward Feed हो। उक्त सूचिको आधारमा बैंकले सम्बन्धित व्यक्तिका नाममा जम्मा गरेको बैंक खाता सहितको सूचि Reverse Feed हो।

१४ . प्रश्न:

सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्न उमेरको गणना कसरी गर्ने ?

•

○ उत्तर:

बालबालिकाको हकमा जन्म दर्ता प्रमाणपत्र र अन्य योग्य लाभग्राहीको हकमा नागरिकता प्रमाणपत्रमा उल्लेखित उमेरलाई आधार मानिन्छ। नागरिकता प्रमाणपत्रमा जन्मिएको साल र महिना खुलेको तर गते नखुलेको भएमा उल्लेखित महिनाको मसान्त र साल मात्र उल्लेख भएको हकमा नागरिकता जारी मितिलाई आधार मानिन्छ ।

१५ . प्रश्न:

४० वर्ष उमेर पुगेका एकल महिलाले भत्ता पाउँछन् ?

•

○ उत्तर:

सामाजिक सुरक्षा (पहिलो संसोधन) ऐन, २०७९ अनुसार असहाय एक महिला भत्ताको व्यवस्था गरेको छ । जसमा विधवा, नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकेकोभन्दा न्यून आय भएका र पालन पोषण तथा हेरचाह गर्ने परिवारको कुनै सदस्य नभएका वा त्यस्तो सदस्य भए पनि आर्थिक रूपले विपन्न अवस्थामा रहेका वा त्यस्तो सदस्यले पालन पोषण नगरेका अन्य एकल महिलाले मात्र यस्तो भत्ता पाउँछन् । तर यो सूचना नेपाल राजपत्रमा प्रकाशन हुनुपर्ने व्यवस्था छ। हाल उक्त सूचना प्रकाशन नभएकोले ४० वर्ष

उमेर पुगेका एकल महिलाले भत्ता पाउने अवस्था छैन।

१६ . प्रश्न:

सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहीले सामाजिक सुरक्षा भत्ताको परिचयपत्र कहिलेसम्म नवीकरण गराईसक्नुपर्छ ?

•

○ उत्तर:

सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहीले प्रत्येक आर्थिक वर्षको श्रावण र भाद्र महिना मसान्त भित्रमा सम्बन्धित वडा

कार्यालयमा आफै उपस्थिति भई आफ्नो परिचयपत्र नविकरण गर्नुपर्दछ।

१७ . प्रश्न:

सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने लाभग्राहीले आफ्नो नाम/परिचयपत्र तोकिएको समयमा नविकरण गर्न छुटेमा के गर्नुपर्छ ?

•

○ उत्तर:

नवीकरण गर्न छुटेका लाग्नाहीले पूनः सम्बन्धित वडा कार्यालयमा गई नयाँ लाभग्राही सरह नाम दर्ता गराउनुपर्छ। यसरी प्राप्त निवेदनका आधारमा विभागको अनलाईन प्रणालीमा प्रविष्ट गरेपछि अर्को महिनाबाट भत्ता प्राप्त गर्न सकिन्छ। तोकिएको अवधिमा नवीकरण नभएमा उक्त अवधिको सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त हुदैन ।

१८ . प्रश्न:

एक व्यक्तिले एक भन्दा बढी लक्षित समूहबाट भत्ता प्राप्त गर्न मिल्छ वा मिल्दैन ?

•

○ उत्तर:

एक भन्दा बढी लक्षित समूहमा योग्य हुने लाभग्राहीले निजले रोजेको कुनै एक समूहबाट मात्र भत्ता प्राप्त गर्न सक्छन्। दोहोरो सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त वा उपलब्ध गराउन मिल्दैन ।

१९ . प्रश्न:

कुनै व्यक्तिले दोहोरो सामाजिक सुरक्षा भत्ता बुझ्नेमा के कारवाही हुन्छ ?

•

○ उत्तर:

कुनै व्यक्तिले दोहोरो भत्ता बुझ्नेमा त्यस्ता व्यक्तिको नाम अभिलेखबाट तत्काल हटाई प्रचलित कानून बमोजिम कारवाही गरी बुझ्नेको भत्ता रकम सरकारी बाँकी सरह असुल उपर गरी विगो बमोजिम जरिवाना समेत हुन्छ ।

२० . प्रश्न:

सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्न स्थायी बसोबास भन्दा अन्यत्र नाम दर्ता गर्न मिल्छ कि मिल्दैन?

-

- उत्तर:

योग्य लाभग्राहीले स्थायी बसोबास गरेको वडा कार्यालयमा मात्र नाम दर्ता गराउन मिल्छ ।

२१ . प्रश्न:

भत्ता प्राप्त गर्ने व्यक्ति बसाइ सराइ गरी गएमा के हुन्छ ?

-

- उत्तर:

लाभग्राहीले बसाइसराइ गरेपछि अब बसोबास गर्ने स्थानीय तहको वडा कार्यालयमा बसाइसराइ प्रमाणपत्र तथा भत्ता प्राप्त गरेको विवरण तथा लगत कट्टाको विवरण उपलब्ध गराउनु पर्दछ।सोही को आधारमा सरी जाने

ठाउँबाट नियमित भत्ता प्राप्त हुन्छ ।

२२ . प्रश्न:

सामाजिक सुरक्षा भत्ताको लाभग्राही सूचीबाट कुन कुन अवस्थामा लगत कट्टा हुन्छ ?

-

- उत्तर:

- लाभग्राहीको मृत्यु भएमा,

- बालबालिकाको हकमा ५ बर्ष उमेर पुरा भएमा,
- बसाइँ सराइ गरेमा,
- एकल वा विधवा महिलाले विवाह गरेमा,
- दोहोरो दर्ता कायम भएमा,
- कुनै सरकारी वा सार्वजनिक पदमा नियुक्त, निर्वाचित वा मनोनित भई बहाल रहेको व्यक्ति, नेपाल सरकार, प्रदेश सरकार वा स्थानीय तहको वा आंशिक स्वामित्व भएको संगठित संस्थाबाट नियमित रूपले पारिश्रमिक, निवृत्तिभरण, अवकाश सुविधा वा अन्य सुविधा पाइरहेको भएमा
- परिचयपत्र नवीकरण नगरेमा,
- सामाजिक सुरक्षा भत्ता स्वेच्छाले त्याग गर्न चाहेमा,

२३ . प्रश्न:

सामाजिक सुरक्षा भत्ता स्वेच्छाले लिन नचाहेमा के हुन्छ ?

•

○ उत्तर:

योग्य लाभग्राहीले सामाजिक सुरक्षा भत्ता त्याग गर्न चाहेमा सम्बन्धित वडा कार्यालयमा निवेदन दिनुपर्नेछ । तत्पश्चात वडा कार्यालयले निजलाई लाभग्राहीको सूचिबाट लगत कट्टा गरी सो को विवरण सम्बन्धित स्थानीय तहमा जानकारी दिने र स्थानीय तहले राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जीकरण विभागमा जानकारी गराउनु पर्ने हुन्छ।स्थानीय तह/पालिका र राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जीकरण विभागले त्यस्ता व्यक्तिलाई सम्मान गरी प्रमाणपत्र उपलब्ध गराउछ ।

२४ . प्रश्न:

एकल महिला तथा विधवा महिलाले विवाह गरेको जानकारी प्राप्त भएको तर विवाह दर्ता नभएको

अवस्थामा लगत कट्टा गर्न मिल्छ कि मिल्दैन?

•

○ उत्तर:

स्थानीय जनप्रतिनिधि, कर्मचारी तथा अन्य कुनै विश्वासनीय स्रोतबाट विधावा महिलाले विवाह गरेको जानकारी प्राप्त भएमा सर्जमिन मुचुल्का वा विवाह गरि गएको सम्बन्धित स्थानीय तहको जानकारी पत्र लगायतबाट विवरण यकिन गरी विवाह गरेको पुष्ट्याई भएमा लगतकट्टा गर्नुपर्दछ।

२५ . प्रश्न:

गैरदलितसँग मिल्दो थर भएका दलित जातिका लाभग्राहीहरूलाई सामाजिक सुरक्षा भत्ता दिन मिल्छ?

•

○ उत्तर:

दलित जाति अन्तर्गत प्रदान गरिने सामाजिक सुरक्षा भत्ताका लाभग्राहीहरूको सूचिकरण गर्दा राष्ट्रिय दलित आयोगले प्रकाशन गरेको जातीय अनुसूची बमोजिमको जाति तथा थर अनुसार गर्नुपर्छ। उक्त अनुसूचीमा उल्लिखित थर बाहेक अन्य थर उल्लेख भएका दलित जातिका व्यक्तिहरूको हकमा जिल्ला प्रशासन कार्यालयले गरेको सिफारिसको आधारमा हुनेछ।

२६ . प्रश्न:

लोपोन्मुख जाति र दलित जातिका महिलाले अन्य जातिसँग विवाह गरेमा सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्रदान गर्न मिल्छ?

•

○ उत्तर:

नागरिकता प्रमाणपत्रमा सम्बन्धित जाति/थर उल्लेख भएमा सामाजिक सुरक्षा भत्ता दिन मिल्छ।

२७ . प्रश्न:

निवृत्तभरण प्राप्त गर्ने व्यक्तिको मृत्यु भई निजको हकवालाको नाममा नामसारी हुदाँ हकवालाले प्राप्त गरिरहेको सामाजिक सुरक्षा भत्ता के हुन्छ ?

•

○ उत्तर:

यस्तो अवस्थामा निवृत्तभरण वा सामाजिक सुरक्षा मध्ये एक रोजनुपर्ने हुन्छ । निवृत्तभरण रोजेमा निजले पाउने

सामाजिक सुरक्षा भत्ता कट्टा हुन्छ ।

२८ . प्रश्न:

नवीकरण गर्ने अवधिमा नवीकरण नहुदै लाभग्राहीको मृत्यु भएमा निजको हकवालालाई सामाजिक सुरक्षा भत्ता भुक्तानी दिन मिल्छ कि मिल्दैन?

•

○ उत्तर:

सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने व्यक्तिको लाभग्राही सूचीबाट लगत कट्टा गरी खातामा बाँकी रहेको रकम खाता बन्द गराई नेपाल सरकारको सञ्चित कोषमा दाखिला/फिर्ता गर्नुपर्छ।

२९ . प्रश्न:

सामाजिक सुरक्षा भत्ता सम्बन्धी गुनासो कहाँ दर्ता गर्न सकिन्छ ?

•

○ उत्तर:

सामाजिक सुरक्षा भत्ता सम्बन्धी गुनासो सम्बन्धित वडा कार्यालय वा स्थानीय तह वा राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जीकरण विभागमा वा अन्य सम्बन्धित सरकारी निकायमा गुनासो दर्ता गर्न सकिन्छ।

३० . प्रश्न:

सामाजिक सुरक्षा भत्ता सम्बन्धी कसूर तथा सजायको कारवाही किनारा कसले गर्छ ?

•

○ उत्तर:

विवरण ढाँटी सामाजिक सुरक्षा भत्ता लिएमा, ऐन तथा नियम विपरित सामाजिक सुरक्षा भत्ता लिएमा, संरक्षक माथवर तथा स्यहारसुसार गर्नेले भत्ता दुरुपयोग गरिदिएमा, गलत विवरण पेश गरेमा स्थानीय तहको न्यायिक समितिले कानून अनुसार कारवाही गर्छ। सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण गर्ने अधिकारीले भत्ताको

राष्ट्रिय परिचयपत्र भन्नेको के हो ?

- बहुउपयोगी प्रमाणपत्र हो।

२ . प्रश्न:

राष्ट्रिय परिचयपत्र किन आवश्यक छ ?

•

○ उत्तर:

परिचयपत्र लागु भएपछि नेपाल राज्यबाट प्रदान गरिने कुनैपनि सेवा सुविधा प्राप्त गर्न वा त्यस्तो सेवा सुविधाको माग गर्दा परिचयपत्र पेश गर्नुपर्छ । साथै यसलाई सार्वजनिक सेवा प्राप्तिको मुख्य आधार तथा व्यक्तिको पहिचानको प्रमाणको रूपमा मान्यता दिइने भएकोले राष्ट्रिय परिचयपत्र कार्ड आवश्यक छ ।

३ . प्रश्न:

राष्ट्रिय परिचयपत्रका लागि कुन कुन कागजातहरू आवश्यक पर्दछन् ?

•

○ उत्तर:

- नेपाली नागरिकताको सक्कल प्रमाणपत्र
- बसाईसराई गरेको हकमा बसाईसराईको सक्कल प्रमाणपत्र (नागरिकतामा उल्लेख भएको स्थायी ठेगाना भन्दा फरक ठेगाना भएमा)
- विवाहितको हकमा नागरिकतामा पति वा पत्नीको नाम खुलेको भएमा सोहि प्रमाणपत्र अन्यथा विवाह दर्ता, विवाह प्रमाणित/ नाता प्रमाणितको सक्कल प्रमाणपत्र ।
- नागरिकताको प्रमाणपत्रमा जन्म मिति नखुलेको हकमा जन्म मिति खुल्ने आधिकारिक प्रमाण (जन्म दर्ता, शैक्षिक प्रमाण पत्र, राहदानी, पेन्सन पट्टा)
- विवरण पुष्टि हुने अन्य कागजातहरू

■

४ . प्रश्न:

राष्ट्रिय परिचयपत्र पाउन कस्तो योग्यता चाहिन्छ ?

•

○ उत्तर:

१६ वर्ष उमेर पुरा भई नेपाली नागरिकताको प्रमाणपत्र लिएका व्यक्तिले राष्ट्रिय परिचयपत्र प्राप्त गर्न सक्छन्

५ . प्रश्न:

नाबालकले पनि राष्ट्रिय परिचयपत्र प्राप्त गर्छन् ?

•

○ उत्तर:

हाललाई पहिलो चरणमा नागरिकताको प्रमाणपत्रको आधारमा मात्र राष्ट्रिय परिचयपत्र वितरण गरिएको छ । दोस्रो चरणमा विदेशी नागरिकले समेत पहिचान सहितको राष्ट्रिय परिचयपत्र पाउनेछन् । दोश्रो चरणको शुरुवात गर्नु आउँछ ।

६ . प्रश्न:

राष्ट्रिय परिचयपत्र कसरी प्राप्त गर्न सकिन्छ ?

•

○ उत्तर:

नेपाली नागरिकता प्राप्त व्यक्तिले जिल्ला प्रशासन कार्यालय वा राष्ट्रिय परिचयपत्र विवरण दर्ता स्टेसन रहेका ईलाका

प्रशासन कार्यालय वा आफ्नो वडामा राष्ट्रिय परिचयपत्र विवरण दर्ता अभियान सञ्चालन भएको बेलामा आफ्नो वडामा

गई विवरण दर्ता गराउन सकिन्छ । यसरी विवरण संकलन पछि राष्ट्रिय परिचयपत्र प्राप्त गर्न सकिन्छ ।

७ . प्रश्न:

अनलाईनबाट फाराम कसरी भर्ने ?

•

○ उत्तर:

राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जीकरण विभागको वेवसाइट <https://donidcr.gov.np> मा रहेको राष्ट्रिय परिचयपत्र

अनलाईन आवेदनमा गई त्यहाँ दिईएको निर्देशन अनुसार फाराम भर्न सकिन्छ।

८ . प्रश्न:

राष्ट्रिय परिचयपत्रमा कस्ता कस्ता विवरण राखिन्छ ?

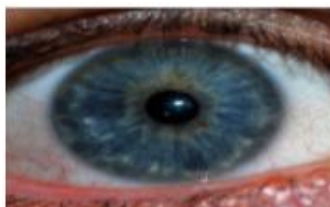
•

○ उत्तर:

परिचयपत्रमा नागरिका देहायका विवरण समावेश हुन्छन्

वैयक्तिक विवरणहरू (नाम, थर, जन्म मिति, लिंग, आमाबुबाको नाम, ठेगाना - स्थायी र अस्थायी, नागरिकता नम्बर, नागरिकताको किसिम, पति/पत्नी नाम, बाजे, बज्यैको नाम, राष्ट्रियता, परिचयपत्र नम्बर)

जैविक विवरण M औंला छाप (१० वटा औंला), आँखाको Iris, फोटो, विद्युतीय हस्ताक्षर

आँखाको Iris

औंला छाप

विद्युतीय हस्ताक्षर

९ . प्रश्न:

यदि कुनै व्यक्तिको हातको एक वा सबै औंला नभएमा, दृष्टिविहिन भएकाहरूको राष्ट्रिय परिचयपत्रका लागि

जैविक विवरण संकलन गरिन्छ कि गरिदैन ?

•

○ उत्तर:

राष्ट्रिय परिचयपत्र बनाउन जैविक विवरणहरू संकलन गर्दा यदि कसैको हातको केही वा सबै औंला नभएमा, दृष्टिविहिन भएमा कैफियत जनाई जैविक विवरण दर्ता गरिन्छ।

१० . प्रश्न:

नागरिकतामा जन्म मिति नखुलेमा राष्ट्रिय परिचय पत्रमा कसरी जन्म मिति कायम गरिन्छ ?

•

○ उत्तर:

राष्ट्रिय परिचयपत्र बनाउदा नागरिकतामा जन्म मिति स्पष्ट नभएमा वा नखुलेमा शैक्षिक प्रमाण पत्र, पेन्सन पट्टा

वा राहदानी जारी गर्दाको मिति, वा नागरिकता जारी गर्दाको मितिलाई आधार मानी जन्म मिति कायम गरिन्छ। जस्तै नागरिकतामा उमेर १६ वर्ष र जारी मिति २०२६ असार १८ छ भने राष्ट्रिय परिचयपत्रमा जन्म मिति २०१० असार १८ गते राखिन्छ वा शैक्षिक प्रमाणपत्र, राहदानी, पेन्सन पट्टामा असार १८ भन्दा पछिको मिति रहेछ भने त्यसको आधारमा जन्म मिति कायम गरिन्छ।

११ . प्रश्न:

नागरिकतामा पतिको थर नभएको तर राष्ट्रिय परिचयपत्रमा भने पतिको थर राख्न खोजे मिल्छ कि मिल्दैन ?

•

○ उत्तर:

नागरिकतामा पतिको थर छैन भने राष्ट्रिय परिचयपत्रमा पतिको थर राख्न मिल्दैन । यदि पतिको थर राखेर नै परिचयपत्र बनाउने हो भने पहिला नागरिकता संशोधन गरी पतिको थर राखेपछि मात्र राष्ट्रिय परिचयपत्रमा पतिको थर राख्न सकिन्छ ।

१२ . प्रश्न:

कस्मेटिक श्रृङ्गार, टोपी, बुर्का लगाएतका सामाग्री/गहना लगाई फोटो खिच्न मिल्छ कि मिल्दैन ?

•

○ उत्तर:

राष्ट्रिय परिचयपत्र कार्यविधि २०७८ को दफा १६ (ग) र (घ) अनुसार कस्मेटिक श्रृङ्गार, टोपी, बुर्का, क्यापलगाएतका सामाग्री लगाएर राष्ट्रिय परिचयपत्रका लागि फोटो खिच्न मिल्दैन। किनकी त्यस्ता सामाग्री/गहना लगाई फोटो खिच्दा अन्तराष्ट्रिय मापदण्ड अनुसारको आकार र गुणस्तरको फोटो खिच्न नसकिने र अनुहार/मुखाकृती समेत अस्पष्ट हुनसक्ने भएकाले कुनै पनि कस्मेटिक श्रृङ्गार, टोपी, बुर्का लगाएतका सामाग्री/गहना नलगाई फोटो खिच्नुपर्ने हुन्छ।

१३ . प्रश्न:

राष्ट्रिय परिचयपत्र विवरण दर्ता गर्दा हालको स्थायी ठेगाना नागरिकतामा भएको ठेगाना भएमा फरक भएमा के गर्ने ?

-

- उत्तर:

नागरिकताको भन्दा फरक स्थायी ठेगाना भएमा त्यो ठेगाना प्रमाणित गर्ने सरकारी कागजात जस्तै : बसाइ सराइको प्रमाणपत्र वा बसोबास प्रमाणित कागजका आधारमा ठेगाना कायम गर्न सकिन्छ । तर स्थानीय तहको पुनसंरचना कारण परिवर्तन भएको ठेगानाको हकमा त्यस्तो प्रमाणपत्र वा कागजात नभएपनि नयाँ ठेगाना कायम गर्न सकिन्छ ।

१४ . प्रश्न:

सरकारी सेवा सुविधा प्राप्त गर्न राष्ट्रिय परिचयपत्र पेस गर्ने पर्छ ?

-

○ उत्तर:

नेपाल सरकारले नेपाल राजपत्रमा सूचना प्रकाशन गरी तोकिएका मिति देखि राष्ट्रिय परिचयपत्र लागु गर्ने सूचना प्रकाशन गरेपछि राष्ट्रिय परिचयपत्र लागु हुन्छ। राष्ट्रिय परिचयपत्र लागु पश्चात राज्यबाट प्रदान गरिने कुनैपनि सेवा सुविधा जस्तै: राहदानी लिन, सामाजिक सुरक्षा भत्ता लिन, राहत तथा अनुदान लिन, मतदान गर्न, सम्पत्ति खरिद विक्री गर्न, व्यक्तिगत घटना दर्ता गर्न, बैंकमा खाता खोल्न तथा कारोवार गर्न वा त्यस्तो सेवा सुविधाको माग गर्दा, मोबाइलको सिमकार्ड लिन परिचयपत्र पेश गर्नुपर्नेछ।

१५ . प्रश्न:

राष्ट्रिय परिचयपत्र नम्बरका आधारमा तेस्रो व्यक्तिले उसका बारेमा सबै जानकारी लिई त्यसबाट फाईदा लिन सक्छ ?

•

○ उत्तर:

राष्ट्रिय परिचयपत्रमा राखिएका सबै जानकारी सबै व्यक्तिले हेर्न सक्दैनन्। राष्ट्रिय परिचयपत्रका लागि संकलन भएका विवरण, तथ्यांक राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जीकरण विभागले गोप्य राखेको हुन्छ। विशेष अबस्थामा बाहेक यस्ता विवरण विभागले अन्य कुनै निकायलाई उपलब्ध गराउँदैन।

१६ . प्रश्न:

राहदानी लिनुपर्दा राष्ट्रिय परिचयपत्र चाहिन्छ ?

-

- उत्तर:

राहदानी लिनुपर्दा राष्ट्रिय परिचय नम्बर अनिवार्य गरिएको छ।

१७ . प्रश्न:

राष्ट्रिय परिचयपत्र नम्बर भनेको के हो ?

-

- उत्तर:

प्रत्येक व्यक्तिको पहिचानको लागि राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जीकरण विभागबाट प्रदान गरिने १० अंकको नदोहोरिने युनिक नम्बरलाई नै राष्ट्रिय परिचयपत्र नम्बर भनिन्छ।

१८ . प्रश्न:

राष्ट्रिय परिचयपत्र नम्बर कसरी प्राप्त गर्न सकिन्छ ?

-

- उत्तर:

राष्ट्रिय परिचयपत्रका लागि विवरण दर्ता स्टेशनमा गई आफ्नो वैयक्तिक तथा जैविक विवरण दर्ता गराएपछि राष्ट्रिय परिचयपत्र नम्बर प्राप्त गर्न सकिन्छ। जिल्ला प्रशासन कार्यालय/ईलाका प्रशासन कार्यालयहरूका स्टेशनमा तुरुन्तै र वडा स्तरमा रहेका अभियानहरूको हकमा भने केही समय पछि SMS मार्फत नम्बर प्राप्त गर्न सकिन्छ।

राष्ट्रिय परिचयपत्र नम्बरको बारेमा जानकारी लिन N<space> आवेदन नं राखि ३०००१ मा SMS गर्न सकिन्छ । वा राष्ट्रिय परिचयपत्रसंग सम्बन्धित कुनै समस्या आएमा कल सेन्टरको नम्बर ०१ ५९७०४४९ मा फोन गर्न सकिन्छ ।

१९ . प्रश्न:

अस्पष्ट, आफै सच्याईएका कागजात, विगिएको, च्यातिएको, फोटोकपी जस्ता प्रमाणपत्र लिई आएमा विवरण दर्ता गर्न मिल्छ कि मिल्दैन ?

•

○ उत्तर:

यदि कुनै कागजात अस्पष्ट, आफै सच्याईएको, विगिएको, केरमेट गरेको, च्यातिएको वा फोटोकपीका आधारमा राष्ट्रिय परिचयपत्रका लागि विवरण भर्ने मिल्दैन। आफ्नो विवरण प्रष्ट बुझिने सक्कल कागजातका आधारमा मात्र विवरण संकलन गरिन्छ।

२० . प्रश्न:

राष्ट्रिय परिचयपत्र कार्ड छापिएपछि कहाँबाट प्राप्त गर्ने ?

•

○ उत्तर:

राष्ट्रिय परिचयपत्र कार्ड छपाई भएपछि तपाईंको मोवाइलमा छपाई भएको र सङ्कलन गर्न आउने व्यहोरा सहितको SMS प्राप्त हुन्छ। SMS अएपछि परिचयपत्रका लागि विवरण जहाँ दर्ता गराएको हो सोहि स्थानबाट कार्ड लिनुपर्छ।

२१ . प्रश्न:

राष्ट्रिय परिचयपत्र बनेपछि नागरिकताको प्रयोग हुन्छ कि हुदैन ?

•

○ उत्तर:

नेपाली नागरिकता प्रमाणपत्र तथा राष्ट्रिय परिचयपत्र व्यवस्थापन सूचना प्रणाली दुवै संवैधानिक व्यवस्था भएकोले प्रचलित कानून अनुसार दुवैको उपयोग हुन्छ। हाल कानून अनुसार जारी गरिएका पहिचान कार्डहरु सम्बन्धित कानून अनुसार प्रयोग तथा उपयोग हुन सक्छन्।

२२ . प्रश्न:

विदेशी केटासंग विवाह गरेकी महिलाले राष्ट्रिय परिचयपत्र लिन मिल्छ ?

•

○ उत्तर:

विदेशी व्यक्तिसंग विवाह गरेपनि नेपाली नागरिकता त्याग गरि विदेशी नागरिकता लिएको छैन भने राष्ट्रिय परिचयपत्र लिन सकिन्छ। तर वैवाहिक अवस्थाको वास्तविक पहिचान भने खुलाउनुपर्छ।

२३ . प्रश्न:

राष्ट्रिय परिचयपत्र कार्ड लिन स्वयम् उपस्थित हुनुपर्छ ?

•

○ उत्तर:

राष्ट्रिय परिचयपत्र कार्ड वितरण गर्दा सम्बन्धित व्यक्तिको जैविक विवरण प्रमाणित गर्नुपर्ने भएकाले स्वयम् उपस्थित हुनैपर्छ ।

२४ . प्रश्न:

राष्ट्रिय परिचयपत्रमा राखिएको विवरण त्रुटी भएमा कसरी सच्याउन सकिन्छ ?

•

○ उत्तर:

राष्ट्रिय परिचयपत्रमा उल्लेखित विवरण त्रुटी भएमा वा विवरण थपघट गर्नु परेमा सम्बन्धित व्यक्तिले त्यस्तो विवरण सच्याउन वा थपघट गर्ने राष्ट्रिय परिचयपत्र बनिसकेपछि तोकिए बमोजिमको ढाँचामा जिल्ला प्रशासन कार्यालय वा ईलाका प्रशासन कार्यालयमा रहेको विवरण दर्ता स्टेशनमा गई निवेदन दिई विवरण सच्याउन सक्नेछ। यसरी विवरण सच्याउदा परिचयपत्र नम्बर परिवर्तन हुदैन।

२५ . प्रश्न:

राष्ट्रिय परिचयपत्र हराएमा, विग्रिएमा वा नष्ट भएमा अर्को परिचयपत्र लिन सकिन्छ कि सकिदैन ?

•

○ उत्तर:

राष्ट्रिय परिचयपत्र हराएमा, नासिएमा, विग्रिएमा, काम नलाग्ने भएमा वा कुनै कारणबाट प्रयोगमा आउन नसक्ने भएमा सोको कारण सहित सम्बन्धित जिल्ला प्रशासन कार्यालय वा विवरण दर्ता स्टेशन रहेका ईलाका प्रशासन कार्यालयमा निवेदन दिएमा अभिलेख रूजु गरी राष्ट्रिय परिचयपत्रको प्रतिलिपी उपलब्ध गराइन्छ ।

२६ . प्रश्न:

राष्ट्रिय परिचयपत्र प्रतिलिपि लिन राजश्व कसरी तिर्ने ?

-

- उत्तर:

राष्ट्रिय परिचयपत्र प्रतिलिपि लिन पाँच सय रुपैयाँ राजश्व तिर्नुपर्छ। राजश्व राष्ट्रिय वाणिज्य बैंकका जुनसुकै शाखामा गएर राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जीकरण विभाग, कार्यालय कोड ३१४०१३५०१, राजश्व शिर्षक १४२२९ र खाता न १०००१००२०००१०००० मा जम्मा गर्न सकिन्छ ।

२७ . प्रश्न:

अहिले फोटो खिच्दाको अनुहार केही समय पछि परिवर्तन हुन सक्छ । यस्तो अबस्थामा व्यक्तिलाई समस्या आउछ कि आउदैन ?

-

- उत्तर:

राष्ट्रिय परिचयपत्रमा व्यक्तिको वैयक्तिक तथा जैविक विवरण सहितको विवरण राखिएको हुन्छ साथै नागरिकता नम्बर, जारी गर्ने निकाय, मितिलगायतका विवरण पनि राखिएको हुन्छ। जस कारण फोटोबाट मात्र व्यक्तिको पहिचान गनुपर्ने बाध्यता रहदैन। जुम्ल्याहा, तिम्ल्याहाहरुको हकमा पनि हरेक व्यक्तिको आँलाको ल्याप्चे, आँखाको Irish फरक हुने भएकाले झुक्याउन सक्दैनन्।

२८ . प्रश्न:

झुट्टा विवरण पेश गरी राष्ट्रिय परिचयपत्र लिएमा के हुन्छ ?

-

○ उत्तर:

यदि कसैले झुट्टा विवरण राखेर राष्ट्रिय परिचयपत्र बनाएको रहेछ भने उक्त व्यक्तिलाई राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जीकरण ऐन, २०७६ अनुसार दुई बर्षदेखि पाँच वर्षसम्म कैद र बीस हजार देखि पचास हजार रुपैयाँ जरिवाना हुनेछ।

२९ . प्रश्न:

राष्ट्रिय परिचयपत्र बनाईसकेका व्यक्तिको मृत्यु भएमा के हुन्छ ?

•

○ उत्तर:

राष्ट्रिय परिचयपत्र प्राप्त गरेका व्यक्तिको मृत्यु भएमा मृतकको परिचयपत्र कायम रहने छैन। परिचयपत्र कायम नरहेको अवस्थामा पनि घटनाको अद्यावधिक गरी तथ्यांक भण्डारण तथा अभिलेखमा रहेको मृतकको विवरण सुरक्षित राखिनेछ।

३० . प्रश्न:

कुन अवस्थामा राष्ट्रिय परिचयपत्र रद्द हुन्छ ?

•

○ उत्तर:

निम्न अवस्थामा राष्ट्रिय परिचयपत्र रद्द हुनेछ:

- झुट्टा विवरण पेश गरी परिचयपत्र लिएमा
- राष्ट्रिय परिचयपत्र तथा पञ्जीकरण ऐन, २०७६ विपरित परिचयपत्र लिएमा

- परिचयपत्र प्राप्त गरेको व्यक्ति नेपालको नागरिक नरहेमा

३१ . प्रश्न:

राष्ट्रिय परिचयपत्र भरिसकेपछि मोवाईल म्यासेज नआएमा कहाँ सम्पर्क गर्ने ?

•

○ उत्तर:

राष्ट्रिय परिचयपत्र नम्बरको बारेमा जानकारी लिन N<space>आवेदन नं राखि ३०००१ मा SMS गर्न सकिन्छ। त्यस्तै ९८५१३१६०३४/३५ मा Viber वा Whats App गरी जानकारी लिन सकिन्छ। साथै ९८४७३४६४१२ वा ०१-४२०००१४ मा फोन गरेर पनि बुझ्न सकिन्छ।

३२ . प्रश्न:

राष्ट्रिय परिचयपत्रमा भएको सूचनालाई कसरी सुरक्षित राखिन्छ ?

•

○ उत्तर:

विभागले संकलन गरेको विवरण गृह मन्त्रालय परिसरभित्र रहेको भिपिएन (भर्चुअल प्राइभेट नेटवर्क) राष्ट्रिय सूचना प्रविधि केन्द्र (जिआइडिसी)मा भण्डारण गरिएको छ। यहाँ भण्डारण गरेर राखिएका तथ्यांक गृह मन्त्रालय परिसर भन्दा बाहिर हेर्न, चलाउन सकिदैन। साथै तथ्यांकलाई भण्डारण गर्दा इन्क्रिप्ट (संकेतन्) गरी राखिएका कारण विभागका कर्मचारीले बाहेक अरुले हेर्न र बुझ्न सक्दैनन्।

यो सिस्टम विदेशीले बनाएको भएपनि यहाँ काम गर्ने सबै कर्मचारी नेपाली नै छन्। कुनैपनि विदेशीहरूको पहुँच विभागले संकलन गरेको तथ्याँकमा छैन। तथ्याँकको सुरक्षालाई ध्यानमा राखेर नै विभागले अन्तराष्ट्रिय सूचना तथा तथ्याँक सुरक्षणको मापदण्डलाई पालना गरेको छ।

विभागले संकलन गरेको तथ्याँक अरु सरकारी कार्यालयले पनि प्रयोग गर्न मिल्ने भनिएका कारण कसैले

फाइदा

पो लिन्छन् कि भन्ने भ्रम हुन सक्छ। तर विभागमा रहेको प्रणालीले मान्यता दिएका आधिकारीक उपकरणहरूबाट

मात्र यहाँको सूचना हेर्न सकिन्छ। जसलाई जति सूचना चाहिने हो, उसले त्यति मात्र हेर्न पाउँछन्। सिस्टममा रहेको सूचना कसले कतिपटक हेर्यो, कुन प्रयोजनको लागि हेर्यो, सोको अभिलेखीकरण समेत प्रणालीले राख्ने व्यवस्था छ। कसैमाथि शंका लागेमा त्यसमाथि निगरानी राख्न सकिन्छ।

जन्म दर्ता बालबालिकाको नैसर्गिक अधिकार हो । जन्मेको ३५ दिन भित्रै आफ्नो स्थायी ठेगानाको वडा कार्यालयमा गई दर्ता गरौं । जन्म र मृत्यु दर्ताको सूचना परिवारको मुख्य व्यक्तिले र निजको अनुपस्थितिमा परिवारको १८ वर्ष उमेर पुगेको व्यक्तिले सूचना दिन सक्छन् । जन्म, मृत्यु, बसाई सराई, विवाह एवं सम्बन्ध विच्छेदका घटना दर्ता गर्नु नागरिकको कर्तव्य हो ।

विवाहको सूचना पति र पत्नी दुवैले दिनु पर्छ । सम्बन्ध विच्छेदको सूचना अदालतको निर्णय सहित पति वा पत्नीले दिन सक्छन् । बसाई सराई दर्ता गर्दा व्यक्ति आफू मात्र बसाई सरी गए व्यक्तिले र परिवार नै बसाई सरी गए परिवारको १८ वर्ष उमेर पुगेको व्यक्तिले सूचना दिनु पर्छ ।

राष्ट्रिय परिचयपत्र व्यवस्थापन शाखा

फोन: ०१- ४२०००१४, ०१-४२११५६३, ०१-४२००८९४

ईमेल: nid@donidcr.gov.np

पञ्जीकरण शाखा

ईमेल: vital@donidcr.gov.np

सामाजिक सुरक्षा शाखा

ईमेल: ss@donidcr.gov.np

प्रशासन शाखा

ईमेल: info@donidcr.gov.np

गुनासो/सुझाव दिनुपरेमा

ईमेल: gunaso@donidcr.gov.np

सूचना प्रविधि शाखा

ईमेल: it@donidcr.gov.np

थप विवरणको लागि यहाँ क्लिक गर्नुहोस्

सामाजिक सुरक्षा तथा व्यक्तिगत घटना दर्ता सम्बन्धी प्राविधिक सपोर्टको लागि

टोल फ्री नम्बर: १६६००१९६६६६

सम्पर्क : ०१-५९७०११२

ईमेल: support@donidcr.gov.np

थप विवरणको लागि यहाँ क्लिक गर्नुहोस्

जिन्सी शाखा

ईमेल: store@donidcr.gov.np